

DE LA CODRII VLĂSIEI LA LEGEA 18

Ing. Casian BALABASCIUC

Ocolul silvic Moldovița

Molid, Frasin, Paltinu, dar și Mestecăniș, Plopeni, Salcea, Ulma, toate sunt toponime din județul Suceava, indicând localități binecunoscute nouă. Și hai să ne mai amintim de Mălini, de Dumbrăveni sau de Runc, ca să fie de acord că nu este doar o întâmplare mulțimea toponimelor amintind de pădure. Cu certitudine, aceste nume au rămas pomenirea peste vremi a primilor stăpâni ai acestor ținuturi, dar și ai altora de pe toată întinderea țării : arborii. Chiar și acolo unde pădurea nu este un element prea obișnuit în cotidian, au rămas din trecut nume ce aduc ecoul vechilor și de multă vreme uitaților codri de care pomenesc izvoare scrise sau tradiția orală, semn că țara încinsă cu brâu de Carpați a fost din vremi imemoriale țara pădurilor.

Cu circa 6,3 milioane de hectare de pădure, România s-ar situa după unii autori, undeva pe locul al II-lea în Europa. Practic 26% din suprafața țării este împădurită, în vreme ce media europeană este de 27%. Acestea sunt doar niște cifre și cum noi, românii suntem de o bună bucată de vreme călăii lor, sau poate că o fi invers, dar încă nu ne dăm seama, o fi mai bine să ne întoarcem la vechiul răboj, mai fidel și mai cinstit, la răbojul faptelor, care ne dojenește mult.

Destui sunt cei care și-au pus întrebarea: cum vor fi fost ținuturile românești la începuturile cristalizării acestui neam ? Și părerile au fost multe și diferite. Singurul lucru acceptat de toți a fost că suprafețele împădurite au fost mult mai întinse decât cele pe care le cunoaștem în prezent, unii, ca de exemplu Emil Pop afirmând că pădurile ar fi ocupat în acele vremi până la 70% din

suprafața actuală a țării. Cu alte cuvinte, de atunci și până în prezent s-au exterminat două treimi din păduri. Ne-a mai rămas doar o treime, adică acele 6,3 milioane de hectare. Să ne folosim iar de cifre. Dacă 6,3 milioane înseamnă o treime, două treimi înseamnă 12,6 milioane de hectare. Și pentru că suntem tari la aritmetică, așa cum arătam, împărțind 12,6 milioane de hectare la - să zicem - 1700 de ani ar însemna, bravo popor român, că ai decimat în medie mai bine de 7400 de hectare de pădure pe an de la retragerea Aureliană încoace. Adică la fiecare doi ani a dispărut câte un posibil ocol silvic de pe harta țării. Sunt doar niște cifre, dar oare stă scris în legile firii omenești ca belșugul să aducă risipă și nepăsare ?

Secole la rând ne-am lăudat frăția cu codrul, care ne-a apărat de fiecare dată. S-au năpustit asupra noastră hunii, cumanii și goții ? Noi țuști în tufe ! S-au dat la noi turcii și tătarii ? Noi buluc la pădure ! Ne-au fugărit ungurii, polonii sau cazacii ? In codru ne-a fost scăparea ! Ne-au amenințat austriecii și nemții ? Tot după arbori ne-am ferit. Natura acestei țări ne-a ajutat să supraviețuim ca popor liber, deși mare recunoștință nu i-am arătat niciodată. A devenit un obicei ca bogățiile ei să le facem plocon feluriților muritori dintre vremi, străini sau autohtoni. Cu aur, sare, vânat și lemn s-au cumpărat domnii și dregătorii, bunăvoință sau indulgență de la mai marii lumii omenești, care, unde și când vor fi fost ei. Iar obiceiul s-a perpetuat din generație în generație. Dramatic este însă faptul că fiecărei noi generații i-a rămas tot mai puțin din belșugul de altădată, din cauza puținei

chibzuințe. Și de fiecare dată probabil unii și-au spus : *"Nu e nimic, generația viitoare va ști să fie altfel"*. Dar n-a știut.

Și iată că azi, pe o hartă a pădurilor țării putem vedea cu ochii noștri ce a însemnat pentru codru fratele său, românul. Dintr-o țară a pădurii nu a mai rămas decât un arhipelag, și acesta numai Dumnezeu știe cât de stabil.

Cu certitudine, despădurirea țării a avut aceeași intensitate în toate perioadele istorice. Așa cum arată mari oameni de știință români, care au cercetat istoria pădurii românești, la începuturi populația fiind puțin numeroasă și lemnul fiind ieftin căci exista din abundență, despăduririle au fost nesemnificative. Abia din Evul Mediu a început o antropizare mai perceptibilă pădurilor. Și iată că în dicționarul limbii române ne-au rămas cuvinte, unele arhaisme, de care un popor cu adevăr civilizată ar trebui să se rușineze după părerea noastră. Inșă doar filologii ne pot confirma dacă avem sau nu dreptate. Sunt cuvinte care dezvăluie ce s-a întâmplat cu pădurea română și cum de fost posibilă o astfel de reducere suprafeței sale.

A lăzii = a despăduri, a defrișa

Runc = curățură = loc într-o pădure, curățat de arbori, pentru a cultivat

Jariște = loc pustiit de foc

Existau păduri imense. Mulți cronicari străini sau autohtoni le amintesc cu oarecare spaimă și înfiorare, ca hățișurile acelea neumblate pentru mulți însemnau primejdie. Au rămas amintire pădurea Vlăsiei, Crasna, la sud de Vaslui Cosminul, locuri de glorie ostășească a unor voievozi. A rămas amintirea Teleormanului, nume cu rezonanțe turcești, în turca veche însemnând *"pădure nebună"*, după cum și mai recentul Deliorman. Ce i-o fi făcut pe turci să personifice pădurea, atribuindu-i stare patologică specific omenească, nu știm. Sau poate că nu pădurea era nebună, ci doar oamenii din preajma ei. Ni se pare o ipostază mai valabilă, deoarece pădurea nu mai există. I-a rămas doar numele și oamenii.

34

Cert este că mulți voievozi au permis supușilor să ia în stăpânire acele terenuri acoperite de păduri, ba mai mult să-i încurajeze, împroprietărindu-i cu suprafețele pe care le puteau defrișa. Același lucru l-au făcut călugării care pătrundeau tot mai adânc în păduri în căutarea tihnei și care lăzuiau suprafețele limitrofe schiturilor sau bisericilor, dorind tot mai mult teren pentru cultivat, dar și pentru vie. Un astfel de loc este exemplificat de C. Giurăscu satul de podgorie Jariștea din Vrancea. Ce nu face omul pentru un strop de vin !

Tot nu ar fi fost mare pierdere din ținutul păduros, lumea nefiind încă atât de multă. Cu timpul însă prețul lemnului a crescut, având mare căutare în Orient. In prefața la lucrarea **"Pădurile României"** a profesorului Chiriță, C. Giurăscu arăta că *"tot lemnul folosit la lucrările prilejuite de săparea canalului Suez a fost din țara noastră. Ba chiar și canalul Panama a consumat lemn românesc"*.

Fără dubii, nașterea unui om înseamnă neapărat apariția unui producător, în schimb garantează un nou consumator. Politicile demografice, după vreme nu sunt neapărat dovezi de patriotism ale unor conducători de nații sau grija acestora pentru tinerețea națiunii. Înmulțirea omenirii înseamnă, în primul rând, lărgirea pieții de desfacere și în al doilea rând, ieftinirea forței de muncă. Dar, pe lângă aceste aspecte, mai înseamnă și devastarea naturii deoarece, precum bine spune una dintre legile lui Murphy, în vreme ce populația crește, inteligența rămâne constantă. Și iată că pădurile au devenit mijloc de recompensare. Mai întâi au fost făcute dani, apoi au fost folosite recompense pentru servicii aduse suveranului. Au urmat împroprietăriri pentru cei care au luptat în războaie. Mai nou, sunt o posibilitate de obținere de capital electoral. Trist rămâne faptul că dintre toți acei care au beneficiat într-o formă sau alta de aceste daruri de păduri, prea puțini sau deloc au fost cei care

BUCOVINA FORESTIERĂ

le-au cruțat. Astfel că pe meleagurile cândva tihnite și pline de foșnet de frunză au apărut negustori de lemn, avizi și hrăpăreți, abili și necinstiți, cărora ușor le-a căzut pradă românul proprietar de pădure. Turci, greci, arabi, evrei au cumpărat secole de-a rândul aproape pe nimic trupuri de arbori purtând sub cămăși de scoarță alte secole în care au ferit de moarte și pustiire strămoși ai românului vânzător de pădure. Dar cum banul este un obiect fără sentiment, nimeni nu a avut vreme să se gândească la nedreptatea făcută pădurii. Vechi documente arată cum s-au făcut defrișările masive: "*Cu securea, cu sapa și cu focul*" "*cu securea și cu foc și cu muncă în arșiță*", ". . . *cu securea și cu târnăcopul și cu foc și cu multă sudoare și osteneală*".

La începutul epocii moderne, când au luat ființă ferăstraiile pe apă, gaterile, motoarele cu abur, despăduririle au luat un avânt colosal. Iar mai nou, chiar în anii aceștia pe care îi trăim și îi simțim trecându-ne prin oase, ne-am putea făli cu un nou cuvânt adăugat noțiunilor de lăzuire, secătuire, jariște : cea de "drujbăire". Oricât am vrea să ne disculpăm, să căutăm și să găsim argumente care să convingă de faptul că vrem binele pădurii, realitatea ne acuză. Este acuzată o națiune : legi de genul legii nr. 18/1991, pot sta cu fruntea sus alături de actele emise de uitații voievozi ardeleni, munteni sau moldoveni, prin care își încurajau supușii la defrișarea pădurii.

Dar pădurea contemporană nu este amenințată doar de defrișare. Ea poate va mai rezista o vreme. În schimb plătește prin sănătatea sa din cauza unor activități ale factorului antropic. Pășunatul în pădure rămâne o activitate specific medievală și iată că ne mândrim cu aceasta, ba chiar ne luptăm pentru menținerea și extinderea ei, deoarece este mult mai simplu să profităm de puținul pe care îl produce natura decât să punem în funcțiune terenurile despădurite cândva tocmai pentru a avea pășuni.

Artificializarea pădurilor, echienizarea, modificarea brutală a compozițiilor și structurilor naturale în numele unor lucrări științifice ale căror efecte (e poate vedea oricine dorește cu adevărat acest lucru: doborâturi în masă, atacuri de ciuperci, pagube produse de insecte pe suprafețe mari, etc.

Până când omul nu va accepta că oricât de bine pusă la punct este știința sa, de câțiva zeci de ani nu poate concura cu experiența de milioane de ani a naturii, pădurea va fi amenințată.

Până când omul cu drujba nu va avea senzația că i se taie respirația doborând un arbore, fiindcă tocmai din acel arbore își ia porția de oxigen; pădurea va fi amenințată.

Până când lacomul nu va pricepe că bogățiile sale i-ar fi inutile într-un pustiu, pădurea va fi amenințată.

Cândva țara aceasta era acoperită de pădure. Ne-a mai rămas doar o treime. Ultima.